

30.11.2006

Dnro 87/4/06

Ratkaisija: Oikeusasiamies Riitta-Leena Paunio

Esittelijä: Kansliapäällikkö Jussi Pajuoja

LAUSUNTOASIAN VIIVÄSTYMINEN TASA-ARVOVALTUUTETUN TOIMISTOSSA

1 KANTELU

Kantelija pyysi 8.1.2006 päivätyssä kirjeessään oikeusasiamiestä tutkimaan tasa-arvovaltuutetun lausunnon viipymistä. Hän kertoi lähettäneensä tasa-arvovaltuutetulle lausuntopyynnön 27.12.2002 ja saaneensa tasa-arvovaltuutetun lausunnon 1.11.2005. Lausuntopyynnön saapumisesta tasa-arvovaltuutetun toimistoon kului aikaa lausunnon antamiseen noin 2 vuotta 10 kuukautta. Tasa-arvovaltuutetun toimiston vireilletuloilmoituksessa käsittelyajaksi ilmoitettiin 10–12 kuukautta. Kantelija katsoo, että tasa-arvovaltuutetun lausunnon saaminen ajoissa olisi mahdollistanut hänelle prosessin nostamisen Kirkkonummen kuntaa kohtaan. Hän pyytää tasa-arvovaltuutetun toimistoa korvaamaan hänelle tämän mahdollisuuden menettämisestä aiheutuneen vahingon.

2 SELVITYS

Kantelun johdosta hankittiin tasa-arvovaltuutetun selvitys ja lausunto 10.5.2006 sekä selitys 22.9.2006.

3 RATKAISU

Tasa-arvovaltuutettu antoi kantelijan pyynnöstä lausunnon 28.10.2006 eli noin kaksi vuotta ja kymmenen kuukautta lausuntopyynnön esittämisen jälkeen. Katson, että lausunnon käsittelyaika tasa-arvovaltuutetun toimistossa on ollut kohtuuttoman pitkä ja lausunnon antaminen aiheettomasti viivästynyt. Käsitykseni mukaan viivästys ei kuitenkaan ole ollut tahallista tai asianosaisen oikeusturvaa olennaisesti vaarantavaa.

Perustelen ratkaisuani seuraavasti.

3.1 Asian käsittelyvaiheet

Tasa-arvovaltuutetun toimistosta saadun selvityksen mukaan tapahtumainkulku on ollut pääkohdiltaan seuraava:

- 30.12.2002 kantelijan lausuntopyyntö on saapunut tasa-arvovaltuutetun toimistoon
- 3.1.2003 kantelijalle on lähetetty vireilletuloilmoitus
- 7.1.2003 kunnalle on lähetetty selvityspyyntö
- 28.1.2003 kunnan vastaus on saapunut tasa-arvovaltuutetun toimistoon
- 7.2.2003 kantelijalle on lähetetty vastinepyyntö
- 10.2.2003 on lähetetty vireilläoloilmoitukset asiassa verrokeiksi nimetyille henkilöille
- 20.2.2003 kantelijan vastine on saapunut tasa-arvovaltuutetun toimistoon
- 15.1.2004 kantelija on soittanut asian tasa-arvovaltuutetun toimistoon asian esittelijälle ja tiedustellut käsittelyaikataulua. Puhelimessa on kerrottu jutturuuhkasta, mutta luvattu ainakin esittelijän alustava näkemys ennen kanneajan umpeutumista huhtikuussa 2004
- 27.4.2004 kantelija on soittanut asian esittelijälle ja kiirehtinyt asian käsittelyä. Puhelimessa on kerrottu pitkistä käsittelyajoista ja sovittu siitä, että kantelija kääntyy ammattiliittonsa puoleen mahdollisen hyvityskanteen nostamisen osalta ja että liiton juristi voi olla yhteydessä tasa-arvovaltuutetun toimistoon, jos asiassa on tulkintaongelmia
- 28.10.2005 on annettu tasa-arvovaltuutetun lausunto

3.2

Käsittelyaikaan vaikuttaneiden seikkojen arviointi

Lausuntoasian tullessa vireille 30.12.2002 voimassa oli hallintomenettelylaki, joka ei sisältänyt suoranaista määräystä hallintoasian käsittelyn viivytyksettömyydestä. Tämä periaate oli kuitenkin johdettavissa perustuslain 21 §:stä, jonka mukaan jokaisella on oikeus saada asiansa käsitellyksi asianmukaisesti ja ilman aiheetonta viivytystä lain mukaan toimivaltaisessa viranomaisessa. 1.1.2004 voimaan tulleen hallintolain (2003/434) 23 §:ssä säädetään, että hallintoasia on käsiteltävä ilman aiheetonta viivytystä. Lain voimaantulosäännöksen nojalla hallintolaki koskee vain lain voimaantulon jälkeen vireille tulleita asioita.

Tasa-arvovaltuutettu on antamassaan selityksessä kertonut, että lainsäädännön muutoksista, lisääntyneestä työtehtävien määrästä ja niukoista resursseista johtuen lausuntojen käsittelyaika oli kyseisenä aikana merkittävästi pidentynyt. Naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta annettua lakia (609/1986) uudistettiin vuonna 2005. Tasa-arvovaltuutetun mukaan lainmuutos lisäsi toimiston työmäärää erityisesti vuosina 2004 ja 2005 siihen liittyvän ohjeistamis- ja tiedottamisvelvollisuuden vuoksi. Työtehtävien lisääntymisen vuoksi tasa-arvovaltuutettu ehdotti jo vuonna 2002 lisäviran perustamista vuoden 2003 budjetissa. Ehdotus uudistettiin vuonna 2003 vuoden 2004 budjettiin. Ehdotukset eivät tuolloin toteutuneet. Toimistoon myönnettiin kuitenkin lisävirka sekä vuonna 2005 että 2006. Tasa-arvovaltuutettu toteaa, että vireilläoloilmoituksessa asiakkaille ilmoitettua käsittelyaikaa on jouduttu em. resurssisyistä pidentämään.

Tasa-arvovaltuutettu toteaa selityksessään myös, että toimiston työtapoja on jutturuuhkan vuoksi kehitetty. Toimistossa on muun muassa otettu käyttöön neuvontapuhelin ja eriytetty asiat, jotka menevät laajempaan selvitysmenettelyyn ja joista tasa-arvovaltuutettu antaa lausunnon sekä

toisaalta asiat, joihin toimiston esittelijät vastaavat omissa nimissään. Tasa-arvovaltuutetun mukaan käsittelyajat ovatkin vuoden 2006 aikana lyhentyneet työtapojen kehittämisen ja uusien resurssien ansiosta .

Lisäksi tasa-arvovaltuutettu toteaa, että kahdesta tasa-arvovaltuutetun toimistossa päätoimisesti syrjintälausuntoja valmisteleavasta virkamiehestä toinen oli vuoden 2005 aikana seitsemän kuukautta sairaslomalla. Edellä mainittujen lainmuutos- ja resurssisyiden vuoksi työtehtäviä ei ollut mahdollista jakaa muille esittelijöille.

Käsitykseni mukaan tasa-arvovaltuutetun toimiston tulee huolehtia siitä, että lausuntoasiat käsitellään hallintolain edellyttämällä tavalla ilman aiheetonta viivytystä. Tässä tapauksessa ei kuitenkaan ole ilmennyt, että kantelun käsittelyn viivästyminen olisi johtunut jonkun tietyn viranhaltijan laiminlyönnistä, vaan tasa-arvovaltuutetun toimiston pitkäaikaisesta ylikuormituksesta lausuntoasioita käsiteltäessä.

Edelleen totean sen tasa-arvovaltuutetun toimiston vireilletuloilmoituksessa lausunnon pyytäjälle kerrotun seikan, että työelämää koskevissa syrjintätapauksissa syrjintää epäilevällä on mahdollisuus nostaa tasa-arvolain mukainen hyvityskanne työnantajan kotipaikan alioikeudessa. Vireilletuloilmoituksessa todettiin, että kanne on nostettava vuoden kuluttua syrjinnän tapahtumisesta, eikä sen nostaminen edellytä tasa-arvovaltuutetun lausuntoa. Edelleen vireilletuloilmoituksessa kerrottiin, että kanneajasta ja kanteen nostamisesta huolehtiminen on lausunnonpyytäjän omalla vastuulla.

Edellä esitetyistä syistä en katso käsittelyn viivästyksen tasa-arvovaltuutetun toimistossa olennaisesti vaarantaneen asianosaisen oikeusturvaa.

4

TOIMENPITEET

Saatan edellä esittämäni käsityksen tasa-arvovaltuutetun tietoon. Tässä tarkoituksessa lähetän jäljennöksen päätöksestäni tasa-arvovaltuutetulle.